

Undervisningsbeskrivelse HfP-dansk

Termin	Maj-juni 2021
Institution	Kolding HF og VUC
Uddannelse	Hfe
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Åse Christensen AAC
Hold	Hfpda (professionsklassen dansk)

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Kommunikation
Titel 2	Retorik og argumentation
Titel 3	Værklæsning
Titel 4	Vikingetid, middelalder og fortællingens forvandling
Titel 5	Familien (tværfaglig tema-læsning)
Titel 6	Oplysningstid
Titel 7	Journalistik og medier
Titel 8	Romantik og romantisme
Titel 9	Det moderne og det folkelige gennembrud
Titel 10	Litteratur i 1900-tallet
Titel 11	Ny litteratur. Minimalisme og autofiktion
Titel 12	Grammatik og skriftlighed

Titel 1	Kommunikation
Indhold	<p>Anvendt materiale: <i>Begreb om dansk</i> og <i>Begreb om dansk antologi</i>. Dansk lærerforening, 2009.</p> <p>Tekster og film: ”Blinkende lygter”, film af Anders Thomas Jensen, 2000 (uddrag) ”Varehuset Total”. Erik Knudsen, 1958 ”Tabu Companer Lyrics”. Suspekt, 2017 (uddrag) ”Simon Peder”. Adam Oehlenschläger, 1805 (uddrag) ”Ode til Døden”. Benny Andersen, 2001 ”Tyveri”. Jan Sonnergaard, 1997 (uddrag) ”Guitaristerne”. Line Knutson, 2006 (uddrag) ”10 år yngre på 10 uger”. Thorbjörg Hafsteinsdóttir, 2008 (uddrag) ”Fostervæv eller barn – når sproget dræber”. Anders Sune Hansen, 2011 ”De døde har ikke tabt. De er døde af kræft”. Lotte Thorsen. Politiken 2018. ”To verdener”, IP Jakobsen, 1889 (uddrag)</p>
Omfang	55 sider
Fokuspunkter	<p>Diskursanalyse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herskende vs. Konkurrerende diskurs • Nodalpunkt • Ækvivalensskæde • Diskureser og magt • Semantiske felter <p>Samtaleanalyse/kommunikationsanalyse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pragmatik • Sproghandlinger • Samarbejde • Høflighed • Undertekst • Face • Det retoriske pentagram <p>Sproglig analyse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordklasseanalyse • Metaforanalyse
Arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af

	fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde. Fremlæggelse.
--	---

Titel 2	Retorik og argumentation
Indhold	<p><u>Teori</u> <i>Begreb om dansk</i> og <i>Begreb om dansk antologi</i>. Dansk lærerforening, 2009.</p> <p>Mundtlighed, det retoriske pentagram, appelformer Argumentation, Toulmins udvidede argumentationsmodel Aristoteles' fem faser Talens komposition Dokument om retoriske og sproglige virkemidler (kopi)</p> <p><u>Tekster og film</u> Uddrag af dronningens nytårstale 2011 Lars Løkke Rasmussens nytårstale, 1. jan. 2017 Christians sandhedstale i filmen "Festen" (dogme, 1998) Uddrag af "Idioterne" (dogmefilm, 1998) Reklame for Aqua Line, trykt reklame Reklame for Idôle af Lancôme, 2019. Reklamefilm</p> <p><u>Supplerende stof</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Klip om kropssprog: https://www.youtube.com/watch?v=-Y_epEhOQlc • Lars Løkkes nytårstale live: http://video.stm.dk/nytårstalen-1-januar-2017-4 • Klip fra filmene <i>Festen</i> (Thomas Vinterberg) og <i>Idioterne</i> (Lars von Trier) • Om talens komposition • Om det verbale, ekstra-verbale og non-verbale i en tale • Analysemodel til retorik og argumentation (kopi)
Omfang	75 sider
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Retorik: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Talegenrer og hensigt

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Det retoriske pentagram (kommunikationssituationen) ▪ Appelformer ▪ Talens komposition ▪ Retoriske virkemidler og stilfigurer • Argumentation: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Påstand, belæg, hjemmel, gendrivelse, rygdækning og styrkemarkør • Mundtlig kommunikation: Det verbale, ekstra-verbale og non-verbale • Egen tale: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Faser i forberedelse og afvikling (Aristoteles' fem faser) ▪ Afholdelse af egen tale
Arbejdsformer	Klasseundervisning, øvelser, par- og gruppearbejde, fremlæggelse, selvstændigt arbejde med egne taler, responsgivning, skriftligt arbejde

Titel 3	Vikingetid, middelalder og fortællingens forvandling
Indhold	<p>Anvendt materiale: <i>Litteraturens linjer</i>. Johannes Fibiger. Gyldendal, 2007. Teori om den norøne digtning, middelalder og vikingetid. Desuden udvalgt teori om folkeviser, folkeeventyr og kunsteventyr Gloseliste til gamle ord og udtryk</p> <p>Tekster: ”Ravnkels saga” (værk) ”Ebbe Skammelsen” ”German Gladensvend” ”Bonden og elverpigen”. ”Kirstin”. Omskrivninger, fra <u>Sorten muld: Mark II</u>. CD udgivet 1997. ”Prins hvidbjørn” - folkeeventyr ”Den trekantede hat” - folkeeventyr ”Fyrtøjet”. HC Andersen, 1835 ”Ringene”. Karen Blixen, 1958</p>
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Introduktion til litteraturhistorie • Folkevisens form/stilistisk særpræg (rim, omkvæd, formelsprog, syrebadsteknik, gentagelser, folkevisens faser) • Personer, tema/spændingsfelt, symboler, tolkning (realistisk vs. Psykologisk) • Sammenligning med nye tolkninger (Sorten Muld) • Sproglig analyse. Metaforanalyse.

	<ul style="list-style-type: none"> • Folkeeventyr vs. Kunsteventyr • Aktantmodellen • Skriftlighed • Taksonomi
Omfang	110 sider
Arbejdsformer	<p>Skriftligt arbejde, remediering og parafrase.</p> <p>Projektarbejde, klasseoplæg og -diskussion, læreroplæg, induktive og deduktive arbejdsopgaver.</p> <p>Kreative skriveøvelser, skriveøvelser fra Systimes I-bog, Gruppearbejde med ansvarsområde og efterfølgende klasseoplæg. Diskussionsgrupper, læreroplæg, induktive og deduktive arbejdsopgaver.</p>

Titel 4	Værklæsning. Fra roman til film.
Indhold	<p>Roman: Jakob Ejersbo, "Nordkraft". Gyldendal, 2002 (værk)</p> <p>Film: "Nordkraft". Ole Kristian Madsen, 2005 (medieværk)</p>
Særlige fokuspunkter	<p>Romananalyse: komposition, sprog, personkarakteristik, fortælleteknik, tema, budskab, perspektivering.</p> <p>Filmanalyse: dramaturgi, musik, lyd, kamera, perspektiv. Filmsprog og grundelementer. Virkemidler og effekt.</p> <p>Sammenligning af roman og film.</p>
Omfang	500 sider
Arbejdsformer	Skriveøvelser. Gruppearbejde med ansvarsområde og diskussionsoplæg. Fremlægning.

Titel 5	Familien: Tværfaglig temalæsning
Indhold	<p><u>Teori</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Litteraturens linjer</i>. Om middelalderen

	<ul style="list-style-type: none"> • Om den borgerlige familie i 1800-tallet og frem til 1960'erne (fra Ole Ravn m.fl.: <i>Dansk historie og litteratur</i>, Systime 2010, side 63) (kopi) • Om kernefamilien i 1950'erne (fra Ole Ravn m.fl.: <i>Dansk historie og litteratur</i>, Systime 2010, side 86) (kopi) • Om den senmoderne familie (lærerproduceret papir, kopi) • Analysemodel til episke tekster (kopi). • Berettermodellen, bølgemodellen, aktantmodellen, autenticitetsmarkører <p><u>Tekster om familien i et litteraturhistorisk perspektiv</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Folkeviser: "Ebbe Skammelsøn" og "German Gladensvend" (kopi) → familiemønsteret i middelalderen • Herman Bang: "Den sidste balkjole", 1887 (kopi) → ægteskabets rolle/den borgerlige familie i 1800-tallet (det moderne gennembrud) • Tove Ditlevsen: "Nattens dronning" (1950) Klaus Rifbjerg: "Nygift", 1956 (kopi) → ægteskabet i 1950'erne • Naja Marie Aidt: "Torben og Maria", 2006 (kopi) → den senmoderne familie/den dysfunktionelle familie <p><u>Tekster om den udsatte barndom</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lisbeth Zornig Andersen: Uddrag af <i>Vrede er mit mellemnavn</i>, 2011 (kopi) + dokumentarfilmen af Mette Korsgaard: <i>Min barndom i helvede</i> (2012), Krage Film (et portræt af Lisbeth Zornig Andersens barndom): http://filmcentralen.dk/alle/film/min-barndom-i-helvede (medieværk) <p>Supplerende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tove Ditlevsen, "Nattens dronning" • Katrine Marie Guldalder, "Hun snød mig til sidst" <p><u>Tekster om den gode barndom</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Astrid Lindgren: Uddrag af Astrid Lindgren: <i>Mere om os børn i Bulderby</i>, 1949 (side 7-10) (kopi) • Et udvalg af Carl Larssons billeder
<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p><u>Fokuspunkter</u></p>

	<ul style="list-style-type: none"> Analyse, fortolkning og perspektivering af forskellige tekster med fokus på familien i forskellige tidsperioder og med fokus på både den udsatte og den gode barndom. Folkevisernes kendetegn. Filmiske virkemidler + fakta- og fiktion. Autentisitetsmarkører. Mundtlig fremlæggelse: det retoriske, indhold, taksonomi. Dokumentargenren Sproglig analyse <p><u>Formål</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Dette forløb er en del af et projekt i samarbejde med klassens andre fag: engelsk B, samfundsfag C og psykologi C. Anvendelsesorientering, da de fleste på holdet stiler efter en pædagogisk uddannelse.
Omfang	75 sider
Arbejdsformer	Tværfagligt projektarbejde Fremstilling af powerpoint til fremlæggelse.

Titel 6	Oplysningstid
Indhold	<p>Teori: Mimi Sørensen og Mads Rangvid: <i>Brug litteraturhistorien</i>, Systeme og Daneklærerforeningen 2014 https://bl.systeme.dk/</p> <p>Ludvig Holberg: ”Jeppe på bjerget” (1722) i uddrag. Ludvig Holberg: ”Epistel 91” – om kaffe.</p> <p>Film: <i>Jeppe på bjerget</i>, Nordisk film 1981. Film: <i>En kongelig affære</i>. Nikolaj Arcel, 2012</p> <p>Youtube: en lille film om Struensee (hist. Baggrund)</p>
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> Litteraturhistorisk læsning Humanisme, reformation, naturvidenskab. Oplysningstid Offentlighed, menneskerettigheder, rationalisme, Holberg, karakterkomedie Sproglig analyse. Metaforanalyse. Skriftlighed Taksonomi

Omfang	45 sider
Arbejdsformer	Klasseoplæg og -diskussion, læreroplæg, induktive og deduktive arbejdsopgaver. Kreative skriveøvelser, skriveøvelser fra Systimes I-bog.

Titel 7	Journalistik og medier
Indhold	<p>Anvendt materiale: ”Håndbog i dansk – Litteratur, sprog og medier”. Systime. Uddrag af kap 5.1, 5.4 og 5.6. Bud på nye nyhedskriterier: https://journalisten.dk/her-er-zetland-bt-og-jvs-bud-paa-nye-nyhedskriterier?fbclid=IwAR14vV3X-1CZliU6KMZkppd-7b0Fz3ERXJI9bpx7-Ro5vVQd4E9rToaeFnM</p> <p>Mundtlig prøve-eksamen: ”Regnbue-demonstration samlede spraglet flok i Mariager”. Politiken, 15. november 2014. ”Om avisreportagen”. Lisbet Borker og povl Erik Brøndgaard (uddrag fra Den bearbejdede virkelighed, 1990)</p> <p>”Brand i fyrværkerifabrik i Kolding”, 2004 ”Som om solen kom for tæt på”, 2004 Johannes V. Jensen ”Verdensudstillingens ofre” Herman Bang, ”Fattigliv”</p> <p>Kortfilm: ”Chicky Red Grill”. Sofie Siboni, 2017 https://vimeo.com/193408095 ”Lovefield”. Matheiu Ratthe, 2008 https://www.youtube.com/watch?v=4meeZifCVro ”Ernst og lyset”. Tomas Villum Jensen og Ander Thomas Jensen, 1996. https://www.youtube.com/watch?v=4UiB4qKqXoU</p> <p>Teori om kortfilm og filmiske virkemidler (se one-note)</p> <p>Podcasts: ”I et forhold med”. Third Ear, 2013. ”Blå piger”. DR fiktion, 2019.</p>

	<p>”Flyvende tallerken”. Firkantede Øjne for DR, 2020.</p> <p>Teori og analysemodel:</p> <p>https://indidansk.dk/podcast?fbclid=IwAR2d2nkUAKqyoMgLcNu17eHS3WtIVPQ3ABYcc_33aekj_sdsHqf9UUVT9MEc</p>
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Nyhedskriterier, stofområder og avistyper • Pressefoto • Genrekendskab • Nyhedsudvælgelse og vinkling • Nyhedskriterier • Analyse af interviews og artikler • Journalistisk skriveproces • Journalistik for tiden og sociale medier • Filmanalyse: Berettermodel, kameraindstillinger, billedudsnit, lyd-udtryk, Raskins 7 parametre. • Filmiske virkemidler • Podcast-analyse: genre og koncept
Omfang	50 sider
Arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentielt arbejde/journalistisk skrivning. Fremlæggelse.

Titel 8	Romantik og romantisme
Indhold	<p>Anvendt materiale:</p> <p><u>Litteraturens linjer</u>, Gyldendal. S. 47-59</p> <p>Tekster:</p> <p>Schack Staffeldt, <i>Indvielsen</i>.</p> <p>Adam Oehlenschläger, <i>Guldbornene</i>.</p>

	<p>NFS Grundtvig, <i>Danmarks trøst - Langt højere bjerge</i> Michael Falch, <i>I et land uden høje bjerge</i> (perspektivtekst). Thomasine Gyllembourg, <i>Den lille Karen</i> Emil Aarestrup, <i>Nordekspeditionen</i>. Uddrag af <i>Cadaveret</i> St. St. Blicher, <i>Præludium, fra Trækfuglene</i> HC Andersen, <i>Fyrtojet</i>.</p> <p>Billeder, lyd og film:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podcast: Guldhornene https://thirdear.dk/guldhornene/ • Musikvideo: Disneys Pochahontas: ”Colors in the Wind” • Filmuddrag: Avatar “Final Battle”, 2009 https://www.youtube.com/watch?v=OgmS4Vmrryw • Caspar David Friedrich: ”Vandrereren over tåge-havet”, 1818 • Martinus Rørbye: ”Udsigt fra kunstnerens vindue”, 1825 • J TH Lundbye: ”Malkescene”, 1841 • Brendekilde. ”Udslidt”, 1889. <p>Film: Barbara. Niels Malmros, 1997 (<i>afsluttende til repetition af middelalder, oplysningstid, romantik, litteraturens betydning</i>)</p>
<p>Særlige fokuspunkter</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Perspektivering og taksonomi • Sammenlignende billedanalyse • Analyserende og introducerende oplæg (projekt) • Litteraturhistorie • Romantik, universalromantik, nationalromantik, ny-platonisme, romantisme, realisme vs. idealisme, poetisk realisme, biedermeir, • Tekstanalyse • Fortælle teknik • Lyrik: Billedsprog • Sproglig analyse • Mundtlig fremstilling. • Evaluering og selv-evaluering.
<p>Omfang</p>	<p>35 sider</p>
<p>Arbejdsformer</p>	<p>Fremlæggelse i grupper og individuelt, nedskrivning af fælles klassenoter, læreroplæg, elevoplæg, gruppe- og par-arbejde, it – netsøgning og tekstbehandling. Digital multumodal produktion.</p>

Titel 9	Det moderne- og det folkelige gennembrud
Indhold	<p>Anvendt materiale: <u>Litteraturens linjer</u>, Gyldendal. S. 59-69</p> <p>Tekster: Charles Darwin. <i>Af Arternes oprindelse. Paringsvalget, 1859</i> Henrik Pontoppidan. <i>Nådsensbrød, 1885.</i> Henrik Ibsen. <i>Et dukkehjem, 1879. (værk)</i> Skuespillet set på www.Bonanza.dk Palle Kjærulf-Smidt/Leif Panduro, 1974. Herman Bang. <i>Foran Alteret, 1880</i> Henrik Pontoppidan. <i>Bonde-Idyl, 1883</i> (uddrag). Jeppe Aakjær. <i>Når rugen skal ind, 1906.</i> Martin Andersen Nexø. <i>Lønningsdag, 1900</i></p> <p>Supplerende stof: Thomasine Gyldenbourg. <i>Den lille Karen</i> (til belysning af brudfladen – læst under <i>romantik</i>)</p> <p>Herman Bang. <i>Fattigliv</i> (læst i forløb om journalistik)</p> <p>DR ”Den store premiere” episode 2: https://www.dr.dk/drtv/se/den-store-premiere-lille-hjaelpeloestingest-243300</p> <p>Herman Bang. <i>Den sidste balkjole</i> (Læst i forøbet om <i>familien</i>)</p> <p>Billeder: <i>Udslidt</i>. H.A Brendekilde, 1889.</p> <p>Film: <i>Pelle Erobreren</i>. Bille August, 1987.</p>
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Litteraturhistorie/perspektivering • Brudfladen romantik/moderne gennembrud (Den lille Karen og sammenligning af billeder) • Folkeligt gennembrud • Det moderne gennembruds temaer (de tre K’er: kirke, køn, klasse) • Tekstanalyse • Sproglig analyse/impressionisme • Taksonomi

Omfang	110 sider
Arbejdsformer	Klasseoplæg og -diskussion, læreroplæg, induktive og deduktive arbejdsopgaver. Kreative skrive- og tegneøvelser. Gruppearbejde med ansvarsområde og efterfølgende klasseoplæg. Diskussionsgrupper, læreroplæg, induktive og deduktive arbejdsopgaver.

Titel 10	Litteratur i 1900-tallet: ekspressionisme, eksistentialisme og modernisme
Indhold	<p>Tom Kristensen: "Nat i Berlin" Karen Blixen, "Ringene" Martin A. Hansen, "Paradisæblerne" Peter Seeberg, "Hjulet" Rudolph Broby-Johansen, "Bordpige dræber ufødt". Klaus Rifbjerg, "Livet i badeværelset" Per Lagerkvist, "Ångest"</p> <p>Supplerende stof: Yahya Hassan: "Barndom" (perspektivtekst til ekspressionisme) Nordstrøm, "Berlin" (perspektivtekst, intertekstualitet) Ulle Bjørn Bengtsons tolkning af Tom Kristensens Nat i Berlin: https://soundcloud.com/dithmar/glimtvis-nat-i-berlin Claus Elholm Andersen. Jyllandsposten 24.02.2003. "Den eksistentialistiske kop kaffe" Konfrontationsmodernisme https://www.youtube.com/watch?v=U1o90alSOeM&t=54s</p> <p>Udvalgte kapitler i "Litteraturens linjer"</p>
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Modernisme • mellemkrig og efterkrig • ekspressionisme • eksistentialisme • Metode til analyse og fortolkning • Sproglig analyse • Metaforanalyse
Omfang	35 sider

Arbejdsformer	Klasseundervisning, øvelser, gruppearbejde, skriftligt arbejde, kursistoplæg.
----------------------	---

Titel 11	Nyeste tid. Minimalisme og autofiktion
Indhold	<p><i>Litteraturhistorien – på langs og på tværs</i>. Systime, 2000. Teori om minimalisme Teori om autofiktion: https://www.gymdansk.dk/autofiktion.html</p> <p>Thomas Korsgaard, <i>Hvis der skulle komme et menneske forbi</i>. Lindhart og Ringhof, 2018 (værk, 318 sider) E-bog på CFU.</p> <p>Podcast: Brinkmans Briks – skriv dit liv. Dr p1. Om autofiktion.</p> <p>Oversat fra engelsk: Raymond Carver. <i>En alvorlig samtale</i>, 1988. Earnest Hemmingway. <i>En meget kort historie</i>, 1925.</p>
Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalistisk skrivestil • Autofiktion • Romanlæsning/værklæsning • Eksempler på verdenslitteratur • Metode til analyse og fortolkning • Sproglig analyse
Omfang	350 sider
Arbejdsformer	<p>Klasseoplæg og -diskussion, læreroplæg, induktive og deduktive arbejdsopgaver.</p> <p>Kreative skriveøvelser. Gruppearbejde med ansvarsområde og efterfølgende klasseoplæg. Diskussionsgrupper, læreroplæg, induktive og deduktive arbejdsopgaver.</p>

Titel 12	Grammatik og skriftlighed (løbende forløb)
Indhold	<p><u>Teori og øvelser</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Om sætningsled, sætninger og kommaer (kopier) • Paratakse og hypotakse

	<p>https://www.youtube.com/watch?v=WkMVIUwFQEO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordklasser (kopier) • Skriveøvelsertildansk.systeme.dk (E-bog) I den skriftlige del er anvendt følgende tekster: ”Nordekspeditionen” af Emil Aarestrup ”Nattens dronning” af Tove Ditlevsen ”Sportsbutik” af Anja Otterstrøm ”Avisernes vrangbillede af Pragh” artikel af Lotte Lassen ”Vi voksne har ansvaret for de unges druk” artikel af Thomas Thedje ”Fluen på væggen” digt af UFO og Yepha To fagartikler fra grundbogen/E-bogen: ”Identitet i det senmoderne samfund” og ”Jeg-fortæller”. <p><u>Supplerende stof</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liste over latinske og danske betegnelser • Diverse net-baserede øvelser • Refleksionsøvelser til udformning af motiveret ansøgning
Omfang	35 sider (det introducerende skriftlige arbejde med E-bogen har været løbende i de tre første forløb)
Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • At kunne sætte komma • At kunne bøje forskellige ord korrekt • At kunne anvende og forstå grammatikkens grundbegreber, fx ordklasser, sætningsled • Skriftlighed: præsentation af tekst, resume, redegørelse for synspunkt, indledning og afslutning, titel, overgange mellem afsnit, citatbrug, korrekturlæsning. • Evaluering og selv-evaluering. • At anvende ordklasser i sproglig analyse.
Arbejdsformer	Klasseundervisning, fokuseret læsning af teori. Øvelser og processkrivning. Vejledning i udformning af motiveret ansøgning. De fleste kursister i klassen søgte ind på en professionsuddannelse via kvote 2 i marts.